

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: C. T. L.
st. příslušnost: X
X

proti
žalované: Policie ČR, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 1. 2025, č. j. KRPB-194398-50/ČJ-2024-060022-SVZ,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaná zajistila žalobce za účelem jeho správního vyhoštění. Podle žalobce ovšem nevěnovala patřičnou úvahu otázce alternativ k jeho zajištění. Neodůvodnila správně ani délku jeho zajištění. A měla zohlednit i jeho polské pobytové oprávnění. Jak soud níže vysvětlí, žalobce žádnou z těchto námitek nevznáší důvodně.

II. Rozhodnutí o zajištění žalobce a související skutkové okolnosti

2. Dne 20. 9. 2024 policie kontrolovala žalobce v prostoru asijské restaurace v jednom z brněnských nákupních center. Žalobce jí předložil pas Vietnamu, ve kterém měl již neplatné polské vízum (platilo od 22. 7. 2022 do 14. 7. 2023). Policie lustrací ve svých evidencích zjistila, že žalobce nemá žádné vízum nebo jiné oprávnění, na jehož základě by mohl pobývat v Česku. Zajistila ho proto podle zákona o policii. Ještě téhož dne od polských kolegů zjistila, že tam žalobce po uplynutí platnosti víza požádal o udělení pobytu, ale tato jeho žádost byla v únoru 2024 zamítnuta. Žalobce k 20. 9. 2024 žádný jiný pobytový titul v Polsku neměl.
3. Policie se žalobcem zahájila řízení o jeho správním vyhoštění. Při svém výsledku žalobce uvedl, že na území Česká nemá doručovací adresu ani adresu pobytu. Bydlí u kamaráda v X, ale adresu nezná. Občas se zdržuje u vzdáleného příbuzného ve Svitavách, adresu ale také nezná. Žalobce dále popisoval svoji práci a pobyt v Polsku. Podle svých slov nevěděl, že tam po uplynutí víza nemá žádné pobytové oprávnění. Dal plnou moc advokátovi a o víc se už nestaral. Advokát mu řekl, že dokud má razítko o pobytové žádosti, tak může cestovat po Evropě. Žádné oprávnění k pobytu v Česku ani v jiném smluvním státě nemá. Na území Česka ani v jiném smluvním státě nemá žádné blízké rodinné či jiné vazby. Taktéž zde nemá žádný majetek, ekonomické vazby, dluhy ani pohledávky.
4. Ve Vietnamu má žalobce otce, sourozence, manželku a tři děti. S rodinou je v kontaktu přes sociální síť. Bydlí tam s manželkou a dětmi v rodinném domě. Je zdravý. Žádná překážka ve vycestování do Vietnamu mu nebrání, ani mu tam nic nehrozí. K návratu do Vietnamu nemá v současné době dostatek finančních prostředků. Na otázku, zda má možnost si od nějaké osoby zajistit prostředky k návratu do Vietnamu, nebo zda zná nějakou osobu, která by se za něj zaručila, žalobce odpověděl, že nemá a nechce se vrátit do Vietnamu. Chce si vyjasnit pobyt v Polsku. Tam přijel v srpnu 2022 a od té doby se zdržuje v schengenském prostoru. V Česku byl v té době poslední dva měsíce.
5. Policie dospěla k závěru, že tu jsou podmínky pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Prokázalo se, že žalobce od 14. 2. 2024 do 20. 9. 2024 pobýval na území smluvních států bez platného oprávnění k pobytu. Tím naplnil předpoklady správního vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců. Dne 21. 9. 2024 mu proto policie správní vyhoštění uložila. Téhož dne ho také za účelem vyhoštění zajistila. Dobu zajištění stanovila na 50 dnů.
6. O tři dny později žalobce v zařízení pro zajištění cizinců požádal o mezinárodní ochranu. Dne 25. 9. 2024 ho proto Ministerstvo vnitra „přezajistilo“ podle zákona o azylu. Dobu zajištění stanovilo do 10. 2. 2025. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 27. 9. 2024. K tomuto dni proto skončilo zajištění žalobce za účelem jeho vyhoštění. Mezitím dne 2. 10. 2024 nabylo právní moci rozhodnutí o samotném správním vyhoštění žalobce. Žalobce se proti němu ani neodvolal.
7. Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 13. 11. 2024 zamítlo žalobcovu žádost o mezinárodní ochranu pro zjevnou nedůvodnost. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. Ten rozsudkem ze dne 16. 1. 2025, č. j. 18 Az 29/2024-20 (právní moc 23. 1. 2025), žalobcovu žalobu zamítl. Ke slovu se proto dostal § 46a odst. 15 písm. b) zákona o azylu, podle kterého se osoba zajištěná podle zákona o azylu považuje za žadatele o udělení mezinárodní ochrany i po rozhodnutí soudu o žalobě proti negativnímu rozhodnutí ministerstva o její azylové žádosti. Platí to ale jen do doby, než

policie rozhodne o případném zajištění téže osoby podle zákona o pobytu cizinců. A nejdéle pět pracovních dnů.

8. Žalovaná nejprve dne 28. 1. 2025 hodnotila podle § 126 písm. a) zákona o pobytu cizinců, zda důvody pro zajištění žalobce trvají. Dospěla k závěru, že ano a rozhodnutím z téhož dne, č. j. KRPB-194398-50/ČJ-2024-060022-SVZ („rozhodnutí žalované“), žalobce znovu zajistila za účelem vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení umožňuje zajistit cizince, o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto, pokud nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, a je tu nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání. Délku zajištění žalovaná stanovila na 43 dní.
9. Žalovaná uvedla, že žalobce již má pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění a pozbyl status žadatele o mezinárodní ochranu. Žalované tedy mohla zajistit veškeré náležitosti k realizaci správního vyhoštění. Reálný předpoklad realizace výkonu vyhoštění ve stanovené době trvání zajištění podle žalované trval.
10. Žalobce podle žalované svým jednáním prokazatelně naplnil podmínky zajištění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, protože v jeho případě existuje vážné nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobce neplní zákonem uložené povinnosti. Pobýval na území Česka a Polska bez platného oprávnění k pobytu. Neskýtá záruku, že bude plnit povinnosti, které by žalovaná uložila. Nebezpečí, že žalobce zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, vyplývá z jeho jednání a vlastního vyjádření. Uznal, že nemá finanční prostředky, které by pokrývaly jeho pobyt na území. Nedokáže si sám obstarat prostředky k návratu do domovského státu. Půjčuje si peníze k obživě od kamarádů. Svého nelegálního pobytu si není vědom a do Vietnamu se vrátit dobrovolně nechce. Žalovaná dokáže pochopit „složitou situaci“, ve které se žalobce nachází, nicméně ani to ho neospravedlňuje k jeho protiprávnímu jednání.
11. Nezajistit žalobce by znamenalo ignorovat skutečnost, že nemá prostředky ani k zajištění svých základních potřeb po dobu předpokládaného pobytu do doby realizace vyhoštění. Žalovaná z úřední činnosti je správnímu orgánu známo, že průměrné náklady na bydlení pro jednu osobu a jeden den činí v Česku cca 557 Kč (tedy 16 710 Kč měsíčně). Cena jednosměrné letenky do Vietnamu pak podle veřejně dostupných zdrojů činí cca 25 000 až 35 000 Kč. Žalobce obdržel rozhodnutí o správním vyhoštění se stanovenou dobou na opuštění území smluvních států 30 dnů od jeho právní moci. Žalobce přitom nehodlá dobrovolně vycestovat. Je zřejmé, že k pokrytí nákladů na živobytí na dobu cca 40 dnů a úhradu letenky by potřeboval více než 41 000 Kč. Tyto finanční prostředky zjevně nemá.
12. Žalobce Česko nemůže dobrovolně opustit žádným směrem. Její opuštění pozemní cestou by znamenalo opět nelegální vstup na území sousedních států. V takovém případě by se policie stala podílníkem na nelegální migraci žalobce. Jeho návrat do země původu je fakticky možný pouze letecky, avšak při nedostatku peněz je neproveditelný. Žalobce je až dodnes zajištěn v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšší Lhoty od dne 21. 9. 2024. Z úřední činnosti žalovaná ví, že cizinec zajištěn v tomto zařízení musí uhradit celkem 242 Kč za den svého pobytu za ubytování a stravu. V případě žalobce se jedná o částku 31 218 Kč, kterou by musel při svém případném propuštění ke dni rozhodnutí žalované uhradit. Je zřejmé, že dostatečnými finančními prostředky nedisponuje.

13. Žalobce jednal v rozporu s morálními normami a chráněnými zájmy, které deklaruje zákon. Mírnější donucovací opatření by nebyla účinná. Uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b zákona o pobytu cizinců by podle žalované nepostačovalo. Podle žalované by žalobce neplnil povinnost oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly. V současné době totiž nemá v Česku žádný povolený pobyt, nemá stálou adresu pobytu a nezná adresu svého pobytu. Od 21. 9. 2024 je zařízení pro zajištění cizinců, tedy v režimovém zařízení, ze kterého nemá možný volný odchod. Vzhledem k tomu nelze žalobci uložit zvláštní opatření podle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
14. Složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním („finanční záruka“) také neskytá reálnou záruku, že se žalobce bude řídit právními předpisy. Sam uvedl, že nemá dostatečné finanční prostředky k návratu do Vietnamu, přičemž ani dobrovolně vycestovat nehodlá. Žalobce tedy finančně nepokryje ani své běžné potřeby a náklady spojené s pobytem na území a případné vycestování. Nelze mu proto uložit zvláštní opatření podle § 123b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.
15. Žalobce také neskytá záruku, že bude dodržovat povinnost osobně se hlásit policii v době policií stanovené. Nemá v Česku žádnou hlášenou adresu, příbuzné, či peníze na ubytování, aby mohl tuto povinnost plnit. Nedá se mu proto uložit zvláštní opatření podle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.
16. Povinnost žalobce zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly žalovaná žalobci neuložila, protože je to v jeho případě neúčelné. Žalobce nemá žádné místo hlášeného pobytu a nedisponuje dostatečnými finančními prostředky po celou dobu stanovenou k vycestování. Taky zde nemá žádné rodinné nebo obdobné vazby, díky kterým by toto opatření mohl plnit. Nemá ani doručovací adresu, není tu proto možnost ho vyrozumět o provedení kontroly. Nelze mu tedy uložit zvláštní opatření podle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.
17. Žalovaná dodala, že žalobce svým jednáním dal zřetelně najevo, že případně uložené povinnosti v rozhodnutí o správním vyhoštění nerespektoval. Platné právní předpisy a uložené povinnosti nehodlá dodržovat. Území smluvních států nemíní opustit. Svým jednáním prokázal, že v úsilí o dosažení svého cíle nemá sebemenší zábrany porušovat právní předpisy upravující vstup a pobyt cizinců na území států smluvních států. Žalovaná zopakovala, že žalobce výslovně vyjádřil neochotu vrátit se na území svého domovského státu.
18. Při stanovení délky zajištění žalovaná vyšla z toho, že při prvním zajištění za účelem vyhoštění žalobce zajistila na 50 dní. Od těch odečetla sedm dní, které právně uplynuly, před jeho „přezajištěním“ podle zákona o azylu. Žalovaná po neúspěchu žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu nevěděla o žádné překážce vyhoštění. Dobu zajištění tedy žalovaná stanovila od 28. 1. 2025 do 11. 3. 2025.
19. Žalovaná přihlédla k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Musí zajistit náležitosti, které jsou nezbytné k samotné realizaci správního vyhoštění, aby bylo uskutečnitelné v době trvání zajištění. Žalobce vlastní platný cestovní pas, žalovaná proto nemusí ověřovat jeho totožnost a zajišťovat vydání cestovního dokladu. Žalovaná také přihlédla k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů. Ředitelství služby

cizinecké policie („ŘSCP“) obstarává letenku a zajišťuje souhlas tranzitních států se vstupem do jejich tranzitních zón, pokud nebude možné leteckou přepravu uskutečnit přímou linkou. Vyjednává případně průvoz cizince přes jiné státy Evropské unie. Poté, co je nalezeno dostupné letecké spojení, zajišťuje ŘSCP souhlas letecké společnosti k přepravě cizince a v případě jeho vycestování s eskortou i eskortujícími policisty.

20. Délku této další fáze realizačního procesu navíc ovlivňuje i letecká společnost, která má přepravu provést, pokud jde o délku komunikačního procesu s ŘSCP. Po obstarání přepravních náležitostí ŘSCP komunikuje s domovským státem cizince ohledně vydání jeho cestovního dokladu a jeho zpětného přijetí a v případě vycestování s policejní eskortou i vyřízení vstupních víz pro eskortující policisty. Doba potřebná pro zajištění těchto dokladů je podle praktických zkušeností ŘSCP v případě státního příslušníka Vietnamu cca šest až sedm týdnů (tedy 42 až 49 dní).

III. Žaloba

21. Žalobce namítá, že žalovaná nedostatečně odůvodnila, proč upřednostnila zajištění před jeho alternativami. Zajištění je krajním prostředkem (*ultima ratio*). Úvahy žalované vedoucí k prodloužení zajištění žalobce jsou zcela nedostatečné, nemluvě o jejich jednostrannosti a účelovosti. Žalovaná přistoupila k zajištění žalobce pouze na základě nelegálnosti jeho vstupu a pobytu na území Česka. To samozřejmě představuje porušení zákona, čehož si žalobce je a byl vědom. Nicméně je nutné připomenout, že kupříkladu Úmluva o postavení uprchlíků (jejímž signatářem Česká republika je) s případy nelegálního vstupu na území státu počítá a požaduje, aby v případě uprchlíků nebylo takové jednání (za splnění určitých podmínek) penalizováno. Žalovaná přistoupila k uložení prostředku *ultima ratio* pouze na základě jedné skutečnosti, *nota bene* takové, která u žadatelů o mezinárodní ochranu není ničím ojedinělým.
22. Nelegálnost vstupu a pobytu žalobce na území Česka neměla být jedinou okolností, kterou se žalovaná řídila. Měla naopak řádně zjistit stav věci včetně skutečností svědčících ve prospěch žalobce a následně případ vyhodnotit v celé jeho komplexitě. Ohledně dalších alternativ zajištění se žalovaná vyjádřil obdobně stroze, respektive se k nim vyjádřila pouze paušálně tak, že odcitovala jednotlivá zákonná ustanovení a konstatovala nemožnost jejich uplatnění. Není tak vůbec zřejmé, jaké úvahy ji k tomu vedly, či zda nějaké úvahy na straně žalované vůbec proběhly. Žalovaná považuje zajištění za primární prostředek a zvláštní opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců pouze jako alternativy, jejichž použití je fakultativní a spadá pod jeho plnou diskreci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60).
23. Žalovaná stanovila nepřiměřeně dlouhou délku zajištění. Pokud ji stanovila na 43 dnů, měla konkrétně uvést, jaké dílčí kroky bude třeba učinit během těchto 43 dnů, a především jaká je časová náročnost těchto jednotlivých kroků. Žalovaná však této povinnosti vůbec nedostála, jelikož v pasáži odůvodňující stanovenou délku zajištění pouze paušálně uvedla výčet jednotlivých kroků, aniž by je však doplnila konkrétním časovým odhadem nebo snad konkretizací daného procesu na případ žalobce.
24. Rozhodnutí žalované vykazuje známky zmatečnosti a nedostatečného individuálního posouzení. Žalovaná nepřihlédla k tomu, že má žalobce pobytové oprávnění v Polsku. Žalobce k žalobě přiložil doklad z polského úřadu o udělení povolení k zaměstnání ze dne 6. 11. 2024. Žalovaná ve svém rozhodnutí potvrdila, že nezabývala skutečným stavem

žalobce. Porušila tím § 46a odst. 10 zákona o azylu, podle kterého ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění zkoumá, zda důvody zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají. Nicméně i pokud žalobce doložil důkazy, že nejsou důvody k jeho zajištění, tak žalovaná jen konstatovala, že se tím zabývat nebude.

25. Podle § 18 odst. 5 písm. d) zákona o pobytu cizinců nicméně cizinec může pobývat na území přechodně bez víza, je-li držitelem dokladu o povolení k pobytu na území jiného smluvního státu a doba pobytu na území nepřekročí 3 měsíce. Ve smyslu zákona o pobytu cizinců je žadatel na území Česka a schengenského prostoru na základě platného pobytového oprávnění. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 9 Azs 18/2024-26, žalobce namítá, že mu žalovaná měla uložit jen povinnost opustit území, resp. v případě správního vyhoštění popsat, jak mohl žalobce závažným způsobem narušit bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. U žalobce tak nebyly splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění.
26. Žalobce po celý čas spolupracuje. Žalované sdělil své celé jméno a příjmení, datum a místo narození, místo trvalého pobytu, státní příslušnost. Navíc žalobce nekladl při svém zadržení žádný odpor. Na kladené otázky při pohovoru odpovídal pravdivě. Celkově žalované během celého řízení v rámci svých (značně omezených) možností poskytoval součinnost. Pokud tedy žalovaná tak lpí na nezákonném vstupu a pobytu žalobce na území Česka, pak by obdobným způsobem měla zohlednit také skutečnost, že s ní žalobce v dobré víře plně spolupracoval.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

27. Žalovaná nevycházela jen z holé skutečnosti, že žalobce v Česku pobýval nelegálně, ale především hodnotila, jestli byl schopen a ochoten vycestovat, tak jak mu to ukládalo rozhodnutí o správním vyhoštění. Hodnotila i realizovatelnost zajištění. Nepřistoupila tedy k zajištění žalobce automaticky, ale výhradně na základě konkrétních okolností případu.
28. Žalovaná odmítá, že by nedostatečně odůvodnila upřednostnění institutu zajištění před aplikací zákonných alternativ. Použitím mírnějších donucovacích opatření se pečlivě zabývala a svůj závěr, proč bylo nezbytné žalobce rovnou zajistit, řádně zdůvodnila. Žalobce se zdržoval na nehlášené adrese, měl nedostatek finančních prostředků nejen ke složení finanční záruky, ale i k vlastní obživě a vycestování do Vietnamu. Nemohl si je přitom z důvodu absence pracovního povolení legální cestou obstarat. Především ale výslovně uvedl, že se nechce do Vietnamu vrátit. Bylo zjevné, že by uložení alternativního opatření nevedlo k dosažení účelu zajištění.
29. Žalovaná souhlasí, že při stanovení doby zajištění je třeba vycházet z toho, jaké úkony bude pravděpodobně nezbytné v souvislosti s přípravou realizace správního vyhoštění provést a z kvalifikovaného odhadu doby, která bude k provedení těchto úkonů nezbytná. Přesně tak ale žalovaná postupovala. Dobu zajištění v délce 43 dní stanovila s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Zohlednila jak skutečnost, že žalobce má platný cestovní doklad a nebude tudíž nutné ověřovat jeho totožnost a obstarávat doklad náhradní, tak i skutečnost, že bude nezbytné obstarat pro žalobce a případně eskortující policisty letenku do Vietnamu a potřebná víza. K zajištění těchto úkonů žalovaná přiřadila konkrétní časovou dotaci, která je jí známa z její úřední činnosti. Při stanovení doby zajištění zohlednila i předchozí zajištění žalobce.

30. Z argumentace ke čtvrté námitce je patrné, že žalobce má za to, že je držitelem platného pobytového oprávnění v Polsku. Před svým zajištěním ani v jeho průběhu o tom ovšem žádné důkazy nepředložil. Tvrzení, že se žalovaná jím předloženými důkazy svědčícími neexistenci důvodů pro zajištění nezabývala, tak žalovaná odmítá. Jelikož žádost o povolení k pobytu v Polsku byla žalobci zamítnuta, a protože nebyl držitelem platného pobytového oprávnění vydaného jiným členským státem schengenského prostoru, nemohl se vůči němu použít postup uvedený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 9 Azs 18/2024-26, na který se žalobce odkazuje.
31. Na tomto místě žalovaný považuje za vhodné uvést, že podle sdělení ŘSCP ze dne 17. 2. 2025 je realizace správního vyhoštění žalobce stanovena na 3. 3. 2025. ŘSCP zažádalo o schválení tranzitu přes Istanbul dne 30. 1. 2025 a dne 3. 2. 2025 obdrželo schválený tranzit tureckou stranou. Dne 31. 1. 2025 zajistilo ŘSCP letenky pro eskortující policisty a pro cizince na den 3. 3. 2025. Dne 4. 2. 2025 zajistilo ŘSCP ubytování v Hanoji pro eskortující policisty. K 17. 2. 2025 byly téměř veškeré náležitosti k realizaci správního vyhoštění zajištěny (čeká se na schválení víz pro eskortující policisty a na odpověď ze zastupitelského úřadu) a je tedy předpoklad, že realizace proběhne v již naplánovaném termínu.

V. Posouzení věci krajským soudem

32. Žaloba *není důvodná*.
33. Co se týká rozsahu přezkumu, soud postupoval v souladu s požadavky rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*. Z něho je nutno z dovozovat, že správní soud má povinnost při přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námitky uplatněné žalobcem. V řízení o přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince se proto s ohledem na specifika institutu zajištění neuplatní pravidlo soudního přezkumu v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 soudního řádu správního) a správní soud má povinnost identifikovat případné další nezákonnosti zajištění (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č.j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2022 Sb. NSS).
34. V uvedených intencích soud přistoupil k posouzení zákonnosti zajištění žalobce. Nejdříve se zabýval jeho konkrétními námitkami. A v závěru se krátce zaměřil na podmínky zajištění jako celku.

Alternativy k zajištění

35. Žalobce nejprve namítá, že žalovaná neodůvodnila dostatečně, zda tu nebyly alternativy k jeho zajištění, které má být krajním prostředkem. Žalovaný přistoupil k jeho zajištění pouze na základě nelegálnosti jeho vstupu a pobytu v Česku. Žalovaný odkazuje i na to, že Úmluva o postavení uprchlíků s případy nelegálního vstupu na území státu počítá a požaduje, aby se to netrestalo.
36. Žalobce má v obecné rovině pravdu v tom, že zákon o pobytu cizinců směřuje k subsidiaritě zajištění, po kterém by žalovaná měla sáhnout pouze tehdy, nepostačuje-li využití mírnějších opatření v podobě uložení některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování. Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců počítá právní úprava s následujícími alternativami zajištění: a) povinnost oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly; b) složení peněžních prostředků

ve volně směřitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním; c) povinnost osobně se hlásit policii v době policií stanovené, nebo d) povinnost zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě pro účely provedení pobytové kontroly.

37. Možnost uložení mírnějších donucovacích opatření je třeba zvažovat vždy na základě konkrétních okolností případu. Žalovaný přitom velmi přesvědčivě vysvětlila, proč tu žádná z alternativ k zajištění nebyla ve hře. Uvedla, že pobýval na území České republiky a Polska bez platného oprávnění k pobytu, a proto neskytá záruku, že bude plnit povinnosti správním orgánem mu uložené. Nevlastní žádné finanční prostředky, které by pokrývaly jeho pobyt na území Česka. Není schopen sám si obstarat prostředky k návratu do domovského státu, v současné době si půjčuje finanční prostředky k obživě od kamarádů. Svého nelegálního pobytu si není vědom a do Vietnamu se vrátit dobrovolně nechce. Nemá ani prostředky k zajištění svých základních potřeb po dobu předpokládaného pobytu do doby realizace vyhoštění. Českou republiku nemůže dobrovolně opustit žádným směrem, neboť opuštění území České republiky pozemní cestou by znamenalo opět nelegální vstup na území sousedních států.
38. Žalovaná poté důkladně vysvětlila, proč konkrétně nemohla přistoupit k žádné ze čtyř alternativ k zajištění (viz body 13 až 17 výše), na což si soud dovoluje se souhlasnou poznámkou odkázat (k této možnosti viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2025, č. j. 10 Azs 268/2024-37, bod 9 a tam citovanou judikaturu). Poté shrnula, že nerespektuje české právní předpisy a mohl by zmařit vyhoštění. Nemá dostatek finančních prostředků, neovládá český jazyk, nemá pro pobyt na území České republiky žádné oprávnění a nemá zde ubytování, přičemž odmítá dobrovolně vycestovat. Dal tedy zřetelně najevo, že by případně uložené povinnosti nerespektoval. V úsilí o dosažení svého cíle nemá sebemenší zábrany porušovat právní předpisy upravující vstup a pobyt cizinců na území států smluvních států.
39. Není tedy pravdou, jak žalobce namítá, že by ho žalovaná zajistila jen na základě jediné skutečnosti – jeho neoprávněného pobytu. Naopak velmi pečlivě vážila i další okolnosti – jeho přístup k dodržování právních forem, finanční a jiné zázemí, neochotu vycestovat zpět do Vietnamu aj. Přístup žalované se proto ani nepřičí rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60, kde šlo zejména o otázku uplatnění alternativy podle § 123b odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců v případě zranitelné cizinky s vážným zdravotním stavem, čímž se tato věc od věci řešené citovaným rozsudkem silně odlišuje. A navíc podle soudu žalovaná opravdu nepojímala zajištění žalobce jako primární ve vztahu k alternativám. Důkladně naopak vysvětlila, proč ani jednu z nich nemůže využít a splnila tím zákonný požadavek § 124 zákona o pobytu cizinců, že zajistit lze jen cizince, u kterého „nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování“. V otázce alternativ k zajištění tedy soud nemá, co by žalované vytknul.
40. Důvodným není ani argument poukazující na Úmluvu o právním postavení uprchlíků. Má zřejmě na mysli čl. 31 odst. 1 této úmluvy, podle kterého nelze stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejíce přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy, vstoupí nebo jsou přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost.

41. Jednak je zjevné, že žalobce nebyl uprchlíkem, o čemž české orgány pravomocně rozhodly před rozhodnutím žalované. Pokud by byl uprchlíkem, pak by samozřejmě platnost rozhodnutí o jeho správním vyhoštění zanikla (§ 120a odst. 6 zákona o pobytu cizinců). Žalobce navíc nesplňuje ani další podmínky čl. 31 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, tj. že by přišel přímo z území, kde mu hrozí nebezpečí na životě či svobodě, že by se sám bez prodlení přihlásil úřadům a že by prokázal dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup.
42. Námitky žalobce týkající se alternativ k zajištění jsou proto nedůvodné.

Délka zajištění

43. *Zajištění cizince nesmí být svévolné.* V prvé řadě musí sledovat konkrétní účel – v tomto případě uskutečnění správního vyhoštění. Pokud by v době vydání rozhodnutí o zajištění či jeho prodloužení bylo pravděpodobné, že jeho účel nepůjde naplnit ve stanovené době trvání zajištění, pak by takové rozhodnutí odporovalo zákonu. Ke sledovanému účelu zajištění se úzce váže i přípustná délka jeho trvání. Zákon o pobytu cizinců v § 125 odst. 1 sice stanovuje, že doba zajištění nesmí (až na výjimky) přesáhnout 180 dnů. To však neznamená, že zajištění cizince za účelem správního vyhoštění lze pokaždé prodlužovat až na tuto maximální dobu. Délka každého jednotlivého zajištění nesmí přesáhnout dobu přiměřenou vzhledem ke sledovanému cíli.
44. Zároveň je nezbytné, aby příslušný orgán, který nese odpovědnost za uskutečnění vyhoštění, vedl toto řízení s náležitou pečlivostí (viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 6. 2018 ve věci *Kahadawa Arachchige a ostatní proti Kypru*, stížnosti č. 16870/11, 16874/11 a 16879/11, § 58). Zajistí-li správní orgány cizince za účelem jeho správního vyhoštění, musí poté postupovat aktivně a svědomitě v řízení o správním vyhoštění, aby tím ospravedlňovaly důvody trvajícího zajištění. Pokud však tento řádný postup směřující k vyhoštění cizince bez rozumného důvodu nepřetrvává po celou dobu zajištění, zajištění cizince pozbývá svou oprávněnost (srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 10. 12. 2020 ve věci *Shiksaitov proti Slovensku*, stížnosti č. 56751/16 33762/17, § 56).
45. V odůvodnění vedlejšího výroku rozhodnutí o zajištění, jímž se stanoví doba jeho trvání, musí policie také uvést, „jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79).
46. Následným úkolem soudu je přezkoumat, zda policie postupuje v řízení o správním vyhoštění s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě a bez zbytečných průtahů, a zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2020, č. j. 1 Azs 143/2020-48, bod 24). Soud musí také posoudit, zda rozhodnutí o prodloužení zajištění obsahuje dostatečně konkrétní úvahy o krocích, které má žalovaná v plánu učinit směrem k uskutečnění vyhoštění, a zda se tyto úvahy odrážejí ve stanovené délce prodloužení zajištění. *Soud tedy musí mít možnost přezkoumat, zda stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídá individuálním okolnostem případu a zda nebylo svévolné.*

47. Jak v neposlední řadě navíc zdůrazňuje Evropský soud pro lidská práva, naplnění podmínek zbavení osobní svobody stanovených zákonem se v čase vyvíjí. *Proto musí existovat možnost domáhat se kontroly zbavení osobní svobody opakovaně v určitých přiměřených intervalech.* Ustanovení čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech z toho důvodu zakotvuje procesní záruku zejména proti pokračování zbavení svobody, které – ačkoli původně nařízené zákonně – se poté mohlo stát nezákonným. Požadavek periodické soudní kontroly v přiměřených intervalech proto zajišťuje, aby nikdo nečelil nebezpečí trvalého zbavení osobní svobody i dlouho poté, co toto zbavení osobní svobody pozbylo své ospravedlnění (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. 1. 2003 ve věci *Shishkov proti Bulharsku*, stížnost č. 38822/97, § 88)
48. Při stanovení délky zajištění žalovaná nejprve logicky navázala na rozhodnutí o prvním zajištění žalobce a vysvětlila, že nynější zajištění pokráčí o sedm dní, které z prvního zajištění uběhly. Soud také kvituje, že délku zajištění stanovila na spíše kratší dobu, což soudu umožňuje tzv. periodický přezkum v rozumných intervalech. V rámci takového přezkumu soud může ověřovat, zda žalovaná během této doby v řízení postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, či zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2020, č. j. 1 Azs 143/2020-48, bod 24). Žalovaná v té souvislosti správně vzala v potaz, že žalobce doložil svoji totožnost, a proto nebylo třeba ji ověřovat v jeho zemi původu.
49. Žalovaná následně odůvodnila, jaké konkrétní kroky bude nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění a uvedla souhrnný odhad délky všech těchto kroků, jak je to podle jejích slov běžné v její praxi v případech občanů Vietnamu. Bylo by určitě lepší, jak žalobce namítá, pokud by konkrétní časové odhady přiřadila ke každému z těchto jednotlivých kroků. Rozhodnutí žalované v tomto bodě vykazuje slabé místo a soud velmi váhal, zda jej nezrušit.
50. Soud nicméně nakonec v konkrétních okolnostech této věci dospěl k závěru, že by zrušení rozhodnutí žalované bylo příliš formalistické. Podle soudu odhad o délce kroků, které má žalovaná v plánu učinit směrem k uskutečnění vyhoštění, nenese známky svévole. Pro soud je důležité, že ho žalovaná uvedla s odkazem na běžnou praxi ve věcech zajištění občanů Vietnamu. Soud přitom vzal v potaz i kontext oné kratší délky zajištění. Tím žalovaná případně umožnila, aby u hypotetického prodloužení tohoto zajištění proběhla urychlená periodická soudní kontrola toho, zda během původně stanovené délky vyhoštění žalovaná plní, co si předsevzala. Proto rozhodnutí žalované ještě ob stojí. Jestliže by žalovaná stanovila delší zajištění, např. 60 dnů a víc, pak už by soud byl mnohem přísnější a chybějící odhad délky jednotlivých kroků by zřejmě neobstál.
51. Soud zde totiž přihlédl i k tomu, že se žalobce nebránil proti rozhodnutí o správním vyhoštění (ani odvoláním), které v době rozhodnutí žalované bylo pravomocné a vykonatelné. Nebyly tu proto žádné pochybnosti o reálnosti předpokladu vyhoštění žalobce (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 33/2013-35, či ze dne 16. 3. 2016, č. j. 1 Azs 5/2016-25, bod 22).
52. Soud tedy neshledal námitky žalobce vůči stanovené délce zajištění důvodnými. Důrazně ovšem žalované doporučuje, aby do budoucna postupovala přesně podle návodu v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79.

53. Pokud jde o námitky, které žalobce vznáší ve vztahu ke svému tvrzenému pobytovému oprávnění v Polsku, tak soud nejprve uvádí, že jde svojí povahou o námitky, které měl žalobce primárně uplatnit v odvolání proti rozhodnutí o svém vyhoštění.
54. Jeho námitky ovšem tak jako tak nemohou být důvodné, protože všechna jím citovaná ustanovení (kromě § 46 zákona o azylu, který se tu již vůbec nepoužije) i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 9 Azs 18/2024-26, vychází z toho, že je v době rozhodování o vyhoštění cizinec držitelem *platného* pobytového oprávnění v jiném členském státě EU. Platnost žalobcova polského víza přitom skončila již v červenci 2023. A jiné platné pobytové oprávnění z některého členského státu EU žalobce nemá.
55. Na výše uvedeném nemohlo nic změnit i žalobcovo polské pracovní povolení ze dne 6. 11. 2024. Soud neshledal důvod kvůli němu nařizovat jednání a provádět ho k důkazu, protože nemělo vůbec potenciál změnit posouzení věci. Již z tvrzení žalobce je totiž zjevné, že nejde o pobytové oprávnění, ale jen o povolení na úseku zaměstnanosti. Naopak ze spisu plyne, že žalobce v Polsku neuspěl se žádostí o povolení k pobytu v Polsku, kterou mu v únoru 2024 zamítli a ke dni zahájení řízení o jeho správním vyhoštění neměl na území Polska žádný pobytový titul. Poté již byl zajištěn v Česku (kde předtím pobýval zhruba dva měsíce).
56. Ani tyto námitky, o které žalobce opírá své tvrzení o oprávněnosti jeho pobytu v Česku, resp. nemožnosti jeho vyhoštění a potažmo zajištění, tedy nejsou důvodné.
57. Je pravdou, že žalobce v průběhu celého řízení nejednal obstrukčně a se žalovanou spolupracoval. To ovšem nic nemění na tom, že žalovaná ve výsledku rozhodla po právu.

Splnění obecných podmínek zajištění

58. Zákonnost zajištění lze vždy posuzovat za pomoci následujícího „checklistu“. Stěžejní podmínkou zákonosti zajištění cizince je skutečnost, že (1) zajištění sleduje konkrétní účel a že (2) naplnění tohoto účelu je reálné. Dále musí existovat konkrétní zákonem stanovený důvod pro zajištění cizince (3). Zajištění musí být rovněž (4) nezbytné (nepostačuje mírnější donucovací opatření) a (5) přiměřené (z hlediska své délky). Přitom je nutné, aby (6) správní orgány v průběhu zajištění s náležitou pečlivostí zkoumaly, zda důvody zajištění trvají.
59. Zajištění žalobce sleduje účel jeho vyhoštění z území členských států Evropské unie do Vietnamu. Naplnění tohoto účelu je reálné (bod 51 výše). Žalobce ani nevyužil dostupné prostředky nápravy, aby se proti svému vyhoštění bránil.
60. Zajištění žalobce se opírá o § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Podle žalované existuje vážné nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění, protože žalobce neplní zákonné povinnosti (nelegální pobyt ve dvou zemích EU), nemá dostatečné prostředky k pobytu v Česku či k návratu do Vietnamu. Tam se ani podle svých slov vracet nechce. Důvod zajištění podle citovaného ustanovení tím žalobce i podle soudu naplnil.
61. Zajištění bylo nezbytné a pro uložení mírnějších opatření tu nebyl prostor (viz část k alternativám zajištění výše). Je přiměřené i z hlediska své délky (viz část k délce zajištění výše). Žalovaná také před samotným zajištěním hodnotila, zda důvody zajištění stále trvají.
62. Zajištění žalobce tedy je zákonné z hlediska všech relevantních kritérií.

VI. Závěr a náklady řízení

63. Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

64. Neúspěšný žalobce pak nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Pokud kasační stížnost proti tomuto rozsudku nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno, 24. února 2025

Martin Kopa v. r.
samosoudce